

TIBBIYOTDA DORIVOR O'SIMLIKLAR VA ULANING QO'LLANILISHI

Muhidinova Jasmina Toir qizi

Toshkent davlat tibbiyot universiteti

1-son davolash ishi fakulteti

Nazarova Ozoda

Ilmiy rahbar, Toshkent davlat tibbiyot

universiteti lotin tili fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada dorivor o'simliklarning tibbiyotda qanday ahamiyatga ega ekani, turli xil o'simliklar orqali kasalliklarni oldini olish va dorivor preparadlar tayyorlash va ularni qanday qo'llanilishi tahlil qilinadi. Lotin tili farmatsevtikasida o'simliklarning nomlanishi, dorivor preparadlarning lotincha atalish tizimini shakllantiradi va tibbiy terminologiyada universal asos bo'lib xizmat qiladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, tibbiyotda dorivor o'simliklarning qo'llanishi sun'iy preparadlarning organizmga salbiy ta'sirini oldini oladi.

Kalit so'zlar: lotin tili, dorivor o'simliklar, tabiiy preparadlar, fitoterapiya, xalq tabobati.

Abstract: In this article, the importance of medicinal plants in medicine, the prevention of diseases through various plants, the preparation of medicinal preparations, and their methods of application are analyzed. In pharmaceutical Latin, the naming of plants forms the Latin naming system of medicinal preparations and serves as a universal basis in medical terminology. Research shows that the use of medicinal plants in medicine helps prevent the negative effects of synthetic drugs on the human body.

Keywords: Latin language, medicinal plants, natural preparations, phytotherapy, traditional medicine.

Аннотация: В данной статье анализируется значение лекарственных растений в медицине, профилактика заболеваний с помощью различных растений, приготовление лекарственных препаратов и способы их применения. В фармацевтической латыни наименование растений формирует латинскую систему названий лекарственных препаратов и служит универсальной основой медицинской терминологии. Исследования показывают, что применение лекарственных растений в медицине помогает предотвратить отрицательное воздействие синтетических препаратов на организм человека.

Ключевые слова: Латинский язык, лекарственные растения, природные препараты, фитотерапия, народная медицина.

Kirish

Dorivor o'simliklar qadim zamonlardan beri inson salomatligini saqlash va turli kasalliklarni davolashda muhim ahamiyatga ega bo'lib kelgan. Tibbiyotda o'simliklardan olingan tabiiy moddalar ko'plab dori vositalarining asosini tashkil etadi. Ular organizmga nisbatan yumshoq ta'sir ko'rsatishi va kamroq nojo'ya ta'sirga ega bo'lishi bilan ajralib turadi. Shu sababli dorivor o'simliklarni o'rganish va ulardan samarali foydalanish zamonaviy tibbiyotning muhim yo'nalishlaridan biridir.

Asosiy qism

Dorivor o'simliklarning tibbiyotdagi o'rni

Dorivor o'simliklar insoniyat tomonidan qadim zamonlardan beri turli kasalliklarni davolashda qo'llanib kelinadi. Ular tarkibida biologik faol moddalar, vitaminlar va efir moylari mavjud bo'lib, organizmga foydali ta'sir ko'rsatadi. Zamonaviy tibbiyotda ham ko'plab dori vositalari aynan o'simlik xomashyosi asosida tayyorlanadi.

Shifobaxsh o'simliklarni tibbiyotda qo'llashimizdan asosiy maqsad;

- . Kasalliklarni tabiiy yo'l bilan davolash.
- . Kasalliklarning oldini olish va organizmni mustahkamlash.
- . Dorivor preparatlar tayyorlash uchun tabiiy xomashyo olish.
- . Organizmga kamroq zarar yetkazadigan davolash usulini qo'llash.

Dorivor o'simliklarning ayrim turlari va ularning lotincha nomlari

• Moychechak — *Matricaria chamomilla* — shamollash, oshqozon og'rig'i va yallig'lanishlarda qo'llaniladi.

• Yalpiz — *Mentha piperita* — hazm buzilishi, ko'ngil aynishi va bosh og'rig'ida foydali.

• Shalfey — *Salvia officinalis* — tomoq og'rig'i, og'iz bo'shlig'i yallig'lanishida ishlatiladi.

• Valeriana — *Valeriana officinalis* — asabiylik, uyqusizlik va stressda qo'llaniladi.

• Na'matak — *Rosa canina* — immunitetni oshirish va shamollash kasalliklarida foydali.

Fitoterapiyada dorivor o'simliklardan foydalanish

Fitoterapiya — bu o'simliklar yordamida davolash usuli hisoblanadi. Dorivor o'simliklardan damlama, qaynatma, ekstrakt va turli dorivor preparatlar tayyorlanadi. Bunday vositalar ko'pincha organizmga yumshoq ta'sir ko'rsatadi va kamroq nojo'ya ta'sirlarga ega bo'ladi.

Lotin tilining farmatsevtikadagi ahamiyati

Farmatsevtika sohasida lotin tili muhim ahamiyatga ega. Dorivor o'simliklarning ilmiy nomlari lotin tilida beriladi va bu butun dunyo bo'yicha yagona

terminologiya sifatida qo'llaniladi. Shu sababli tibbiyot va farmatsevtika sohasida lotin tili universal ilmiy til hisoblanadi.

Muammolar va istiqbollar

Lotin tilining amaliy qo'llanilish doirasi ayrim hududlarda kamayib bormoqda. Bunga sabab sifatida ingliz tilining global ilmiy aloqa vositasiga aylanishi ko'rsatiladi. Shunga qaramasdan, farmatsevtika terminologiyasining asosiy qismi hanuzgacha lotincha ildizlarga ega.

- . Kelajakda quyidagi yo'nalishlar muhim hisoblanadi:
- . Tibbiy terminologiyani raqamlashtirish
- . Multilingual farmatsevtik standartlarni ishlab chiqish
- . Ta'lim dasturlarida terminologik madaniyatni rivojlantirish

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, dorivor o'simliklar inson salomatligini saqlash va ko'plab kasalliklarni davolashda muhim tabiiy manba hisoblanadi. Ularni ilmiy jihatdan o'rganish va to'g'ri qo'llash tibbiyot rivojida katta ahamiyat kasb etadi. Dorivor o'simliklarning nomlari va ularning tavsifi ko'pincha lotin tilida berilishi sababli, lotin tili tibbiyot sohasida muhim o'rin tutadi. Bu til orqali shifokorlar va farmatsevtlar butun dunyo bo'yicha o'simliklarni bir xil nom bilan tanib olishlari mumkin. Shuning uchun dorivor o'simliklarni o'rganishda lotin tilini bilish ham muhim hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Xo'jayeva L.U., Zohidova X.A., Raxmatillayeva Z.Z. *Lotin tili*. – 2005. – B. 7–9.
2. Hakimova V.M. Роль латинского языка в медицине и в современном мире. – B. 132–134.
3. Подосинов А.В. *Lingua Latina. Введение в латинский язык и античную культуру*. – 1998. – B. 3–4.
4. Чернявский М.Н. *Латинский язык и основы медицинской терминологии*. – 2002. – B. 9–16.
5. Normurodova S. The Social and Cultural Importance of the Latin Language and Its Present and Historical Landscape. *Central Asian Journal of Academic Research*, 2024, 2(5), 51–55.
6. Normurodova S.M., Yorova S.K. Nemis tili frazeologik birikmalari va tilning lug'at boyligi. *Science and Education*, 2023, 4(2), 1672–1675.
7. Yorova S., Aytmuratova P., Esanova M., Normurodova S. Phraseological Units in the Medical Field of English and Uzbek Cultures. *Development and Innovations in Science*, 2023, 2(2), 10–13.
8. Sohiba N., Perkan A. The Role of Latin Terms in Medicine. *International Journal of Social Science & Interdisciplinary Research*, 2023, 12(10), 1–3.
9. Zafar M., Sohiba N. Kundalik turmushda keng qo'llanilishida bo'lgan suyuqliklarni ifodalovchi dori shakllari haqida. – 2023.